

УДК 141.7:316.42

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2024.56.36>

ПОТЕНЦІАЛ АМІТОЛОГІЇ У ГУМАНІЗАЦІЇ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН

Тетяна Кадлубович

*Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»,
Інститут права та суспільних відносин, кафедра міжнародних відносин
та політичного консалтингу,
вул. Львівська, 23, 03115, м. Київ, Україна*

Дарина Черняк

*Київський національний університет технологій та дизайну,
кафедра сценічного мистецтва і культури,
вул. Мала Шияновська (Немировича-Данченка), 2, 01011, м. Київ, Україна*

У статті розглядається потенціал амітології як практичної сфери застосування соціогуманітарного знання для гармонізації та гуманізації суспільних відносин, оцінюється її потенціал та значення для сучасного українського суспільства. Зазначено, що амітологія може відіграти ключову роль у гармонізації суспільних відносин повоєнної України, оскільки ця наука зосереджує свою увагу на глибинних потягах та потребах людини. І хоча амітологія є галуззю соціологічного знання, її вплив на політичне життя країни є очевидним, оскільки саме у сучасних умовах вивчення позитивних девіацій, таких як альтруїзм, любов, самопожертва, можуть стати тією рушійною силою, яка об'єднає суспільство, зробить його міцним перед викликами російської агресії. Амітологія та її теоретичні засади сформовано видатним соціологом Питиримом Сорокіним, який вважав її тією продуктивною силою, яка здатна позитивно трансформувати суспільство, а, отже, і його політичну систему, вливати на вироблення ефективної політики взагалі та соціальної, зокрема. У своїх дослідженнях науковець доводить, що ні державні інститути, ні економічне благополуччя, ні освіта, ні прогрес не зможуть запобігти соціальним катастрофам та кризам без активізації творчої енергії альтруїзму. Вчення амітології не є далеким для української спільноти, оскільки витоки національної ментальності та ідентичності українського народу базуються на кордоцентризмі, українській філософії серця. Практичне втілення принципів амітології у життя українського соціуму можна розглядати в контексті формування та функціонування громадянського суспільства, коли організовані групи людей здійснюють певні «услужні» акти, спрямовані на реалізацію демократичних принципів, встановлення миру та добробуту. Такими «актами» є волонтерська діяльність. Потенціал амітології вбачається також у виваженій демократичній соціальній політиці та її реалізації.

Ключові слова: амітологія, альтруїзм, соціальна політика, волонтерство, соціальна солідарність, партнерство.

Питання соціальної динаміки, спрямованості та траєкторії суспільних змін завжди були актуальною проблемою філософських та соціогуманітарних наукових досліджень. Одним із типів соціальної динаміки є спіралевидний, коли на новому якісному рівні відбувається щось, що вже було у минулому, тобто здійснюється на більш високому рівні розвитку. Як не згадати цей тип соціальної динаміки, коли читаєш роздуми Питирима Сорокіна про війну. Він пише: «... те, що здавалось неможливим, тепер стало фактом... Ми опинились в епіцентрі величезної пожежі... Червона людська кров широким безмежним потоком тече по землі... На землі зникли мир, безпека та впевненість» [16, с. 428]. Актуальною залишається й робота П.Сорокіна «Криза нашого часу» [16], оскільки під

кризою, на момент написання книги, розумілась Друга світова війна. За таких умов індивіди об'єднуються в єдине колективне «ми», в якому радість та горе однієї людини поділяються усіма. В такій групі індивід – «... життєво важлива частина творчої спільноти» [20, с. 58]. Кризою нашого часу також є війна, тому з новою силою постають питання про людяність, гуманізм, солідарність та альтруїзм як принципи співіснування та забезпечення інтеграції суспільства в умовах, коли людство відчуває загрозу знищення цивілізації. Нової актуальності набувають дослідження позитивних девіацій, таких як альтруїзм, любов, самопожертва.

Вивчення альтруїзму, моралі та соціальної солідарності були предметом дослідження як класиків соціологічної думки так і сучасних авторів. Зокрема, варто зазначити роботи Р. Ауді, Р. Дарендорфа, А. Маслоу, Е. Фромма, спрямовані на вивчення альтруїзму в різних його проявах та сферах суспільного життя. Особливо активно альтруїзм як соціальне явище почали вивчати на початку ХХІ ст., про що свідчать роботи В. Джеффріса, Дж. Левіна та В. Каплана, Т. Лоуренса, Е. Мангоне, В. Мерло, С. Олінера, У. Сміта, Е. Тірякяна та інших дослідників. У цих роботах аналіз альтруїзму ґрунтується на працях П. Сорокіна. Значна увага приділяється розумінню науковцем поняття «альтруїзм» та сформованому ним науковому підходу, що отримав назву «амітологія».

Амітологія як нова галузь соціологічного знання, на переконання П. Сорокіна, повинна стати безпосередньою продуктивною силою, здатною перетворити світ та позитивно трансформувати суспільство. Науковець писав, що майбутнє суспільство повинне бути кращим, відповідати більш високим стандартам, не зазнавати актів агресії, складатися із гармонійних освічених, самоактуалізованих людей, а це можливо лише тоді коли члени суспільства «мають хоча б мінімум любові, симпатії та співчуття, які забезпечують взаємодопомогу, співробітництво та справедливе ставлення» [20, с. 57]. Саме за таких умов суспільство стане мирним, гармонійним та творчим. Забезпечити таку трансформацію, або хоча б створити передумови до втілення ідеалу у життя, повинна саме амітологія.

Метою статті є прагнення привернути увагу дослідників до амітології як практичної сфери застосування соціогуманітарного знання для гармонізації та гуманізації суспільних відносин, оцінити її потенціал та значення для сучасного українського суспільства.

Амітологія є нереалізованою «мрією» Питирима Сорокіна, яку автор визначає як прикладну науку «...з культивування дружби, безкорисливої любові та взаємодопомоги у міжособистісних та міжгрупових відносинах» [21, с. 277]. Він стверджував, що така наука в ХХ ст. повинна стати первинною потребою людства на шляху до «творчого майбутнього homo sapiens» [21, с. 277]. Амітологія повинна зосередити свої зусилля на аналізі взаємовідносин особистості та середовища, визначити риси альтруїстичної особистості, методи розвитку любові як сили соціальної взаємодії, вивчити вплив «значимих інших» на соціальні стосунки, а також встановити характеристики соціального середовища, які сприяють альтруїстичній поведінці.

З середини ХХ ст. в США з'являються твори П. Сорокіна, присвячені проблемам альтруїзму та любові: «Шляхи та могутність любові» [19], «Реконструкція людства» [20] та інші. За ініціативою вченого було створено Гарвардський дослідницький центр креативного альтруїзму, який був покликаний зробити людство більш альтруїстичним. Центр розробляв стратегії розвитку співчуття, любові, симпатії, співучасті, концепції етики благодійності, турботи та теорії справедливості. Програма розвитку амітології як науки була розроблена Центром у семи книгах та статтях. Вперше соціологія досліджувала позитивні девіації, на відміну від традиційних досліджень негативних відхилень. Однак, амітологію піддавали критиці за ідеалістичність, схематичність та наївність.

Попри критику та проблеми практичного впровадження теоретико-методологічних засад амітології, питання альтруїзму залишається актуальним протягом тривалого часу, а інтерес до цієї тематики не зникає з наукового «порядку денного». Так, альтруїзм досліджується в рамках мотиваційної теорії Абрахама Маслоу, наприклад, у роботах «Мотивація та особистість» [15], «У напрямку до психології буття» [13], «Нові рубежі людської природи» [14] та ін. Роберт Ауді у книзі «Архітектура розуму: структура та сутність раціональності» розглядає альтруїстичні бажання як такі, що здатні підтримувати основні моральні принципи тієї спільноти, у якій людина існує [10]. Філософським осмисленням феномену альтруїзму займалися Е.Фромм, В.Франкл, Ж.-П.Сартр, розглядаючи його як вихід людини за межі власного «Я», як феномен самотрансценденції, зумовлений прагненням людини до саморозвитку, самовдосконалення та самореалізації. Альтруїзм визначають як мотив, як характеристику особистості, як спосіб мислення, як особливий вид поведінки.

Якщо ж переосмислити значення амітології для сьогодення, виходячи з розуміння соціології П.Сорокіним, як науки, що генералізує знання та уявлення про суспільство, соціум та поєднує в собі знання з економіки, політології, психології, історії, то амітологія має право на існування. Під час кризи, за словами П.Сорокіна, відбувається моральна поляризація суспільства – виявляються найбільш ниці та найбільш високі якості людського духу. До такого висновку П.Сорокін дійшов, розкриваючи «дійсні закономірності соціального життя» [16, с. 47], що, за словами науковця, є низкою актів людської взаємодії, а «кожен процес значимої людської взаємодії складається з трьох компонентів» [16, с. 193]: людей, які мислять, діють та реагують, і є суб'єктами взаємодії; значень, цінностей та норм, «завдяки яким індивіди взаємодіють, усвідомлюючи їх та обмінюючись ними» [16, с. 193]; відкритих дій, «за допомогою яких об'єктивуються та соціалізуються нематеріальні значення, цінності та норми» [16, с. 193].

Відриті дії реалізуються людиною в «актах поведінки», серед яких П.Сорокін виокремлює «услужні акти», характерними ознаками яких є їх несуперечність з переживаннями «обов'язку», «надлишок доброчесності» та добровільність таких актів [16, с. 78–79]. Крім того, такі «услужні акти» завжди розглядаються іншими як морально-позитивні [16, с. 78].

Отже, амітологію слід розуміти як науку, предметом якої виступає один із різновидів «значимої людської взаємодії», «услужний акт», який можна назвати «альтруїзмом», що породжується кризою суспільного життя. Вчений наполягав на тому, щоб феномен альтруїзму був предметом вивчення соціології поряд із іншими соціальними явищами. Причому, альтруїзм повинен розглядатися не у психологічному або ціннісному сенсі, не в сенсі мотиваційному, а саме як акт людської взаємодії, «услужний» акт, який відповідає вищому «наднормативному ступеню справедливості» [16, с. 79]. Те, чи є певна дія солідарною або альтруїстичною «визначається не стільки природою відкритих дій та реакціями, скільки їх внутрішніми значеннями» [16, с. 201].

Серед проблем, які повинна підіймати амітологія, є проблема виділення «услужного акту», що залежить від історичного часу, моральних цінностей певного суспільства, різновиду культури, культурної ментальності; проблема ознак або характеристик альтруїстичної дії; проблема суб'єкта. Причому, зважаючи на суб'єкт-суб'єктних підхід до розуміння взаємодії, наприклад, у концепціях Дж. Міда, Ч. Кулі або Е. Берна, кожного учасника «услужного акту» слід вважати суб'єктом, поважаючи при цьому його цінності, норми, почуття та переживання. Суб'єктами такої взаємодії виступають як окремі особистості так і організовані групи людей.

Головною функцією науки амітології П. Сорокін вважав прикладну, оскільки призначенням науки є не лише пояснення світу, але й перетворення його.

Разом з тим, вивчаючи соціокультурні системи, П. Сорокін дійшов висновку, що їх зміна неможлива без зміни людини, яка «здатна контролювати себе та свої бажання, зі співчуттям ставитись до своїх близьких, розуміти та знаходити вічні цінності культури та суспільства, глибоко розуміти свою особисту відповідальність у світі» [17, с. 794]. Вчений на практиці доводив, що потрібно розвивати в людині основи творчого альтруїзму, тобто тієї універсальної сили, яка здатна створити здорове суспільство, в якому не буде місця жахам та бідам війни. У суспільстві повинні панувати цінності, які б спонукали його членів «поводитись належним чином; потрібні чесноти, починаючи з готовності чимось пожертвувати; необхідні деяка доля альтруїзму та прагнення до виконання обов'язку...» [17, с. 352]. Творчим ресурсом такого суспільства є альтруїзм, який, на його думку, виступає тим соціальним феноменом, який здатний перетворити суспільство, зробити його досконалим, стає ціннісним орієнтиром, трансформативним потенціалом суспільства, що долає кризу.

Ці думки П. Сорокіна є співзвучними з міркуваннями О. Конта, якому приписують введення в науковий обіг поняття «альтруїзм». При створенні науки соціології О. Конт керувався не лише науковою, але й соціально-практичною етикою, яка домінувала у нього у період написання «Системи позитивної політики». Соціологія для О. Конта була світоглядом, який мав створити умови для практичного перетворення соціального життя. І провідна роль у такому перетворенні належить суб'єкту, під яким розуміється людство в цілому. На цій підставі формується уявлення вченого про суб'єктивний метод соціології, що за своєю суттю є емоційно-альтруїстичним, методом «серця», якому повинен підкорятися розум. Наукові, моральні та політичні ідеї, на думку О. Конта, необхідно підкорювати альтруїстичним почуттям, спрямованим послідовно на сім'ю, вітчизну та людство.

Засади такого розуміння знаходимо й в українській філософсько-світоглядній думці, стрижнем якої є «філософія серця», або кордентризм. Так, філософська спадщина Г. Сквороди, концентрує увагу на тому, що серце є органом самопізнання та тією силою, яка веде людину шляхом удосконалення. У філософії П. Юркевича серце – це скарбник і носій усіх тілесних сил людини, центр душевного, духовного і морального життя людини, усіх її пізнавальних дій. Саме серце є запорукою існування морального закону людини. Ці ідеї викладені П. Юркевичем у його роботі «Серце і його значення в духовному житті людини за вченням слова Божого». Філософ писав: «У справедливості й любові полягають найміцніші засади для встановлення миру між людьми, для зародження дружби й братерства між ними» [8]. Людина, зазначає П. Юркевич, хоча й бачить постійну боротьбу й ворожечу, але «дивиться вперед, заглядає в майбутнє, усвідомлюючи заздалегідь наслідки своїх вчинків, тому й може кожного разу обирати кращий шлях, який відповідає загальним благам чи благам багатьох» [8]. «...тільки в мирі й живому спілкуванні з іншими людьми, тільки в суспільстві, де вона працює для всіх і всі для неї, може стати такою, якою повинна бути по Божій волі» [8]. Моральною потребою людини є бажання миру й прагнення до нього, а тому «Людина із великим задоволенням живе там, де найбільше людей, і залюбки займається тією справою, яка приносить користь та цінність для великої кількості людей» [8]. Можливо, ці думки наштотували видатного соціолога П. Сорокіна на створення окремої науки? Адже у своїх дослідженнях науковець доводить, що ні державні інститути, ні економічне благополуччя, ні освіта, ні прогрес без активізації творчої енергії альтруїзму не зможуть запобігти соціальним катастрофам та кризам. В основі альтруїзму – любов, яка «впливає на все соціальне та культурне життя людства» [18, с. 134].

Таким чином, науковці розуміють альтруїзм як поведінковий акт або дію на користь інших; мотивацію такого акту або психологічну установку; відповідні емоційні стани;

ціннісну орієнтацію, стрижнем якої виступають потреби інших; морально-етичну кваліфікацію дії як безкорисливої.

Дослідники доводять, що альтруїзм є інструментом трансценденції [11, с. 21], це своєрідне «буття-для-іншого» (К. Ясперс). Людське існування не аутентично, якщо воно не проживається як самотрансценденція [12]. «Бути людиною – значить бути спрямованою не на себе, а на щось інше», – пише В.Франкл [12]. «Бути людиною – значить завжди ... віддавати себе справі, якій людина присвятила себе, людині, яку вона кохає, або ж Богу, якому вона служить» [12, с. 51]. Це відкритість до світу, це формування «ми-сутності». Тобто альтруїстична дія є глибоко соціальною за своєю природою, оскільки спрямовується на щось, що лежить за межами власного «Я».

Сучасні дослідження довели, що альтруїзм є одним із базових факторів таких суспільних феноменів як міжгрупова згода, солідарність, добровільні рухи, благодійність, соціальна відповідальність [9, с. 67–83]. У соціологічних дослідженнях переважає трактування альтруїзму як «соціального способу генерації взаємодопомоги та підтримки у межах спільноти; засобу зміцнення соціальних зв'язків та конституювання солідарності; соціальної норми, яка диктує певний тип поведінки».

Канадські соціологи Дж. Карлсон і М. Хорген зазначають, що альтруїзм – це «різновид стійкої символічної вимоги ... до самих себе та інших, яка може бути усвідомлена лише в контексті окремих практик...» [11, с. 22]. Такими практиками можна вважати формування та функціонування громадянського суспільства, коли організовані групи людей здійснюють певні «услужні» акти, спрямовані на реалізацію демократичних принципів, встановлення миру та добробуту. Прикладом таких організованих груп людей можуть бути волонтерські організації, діяльність, мета, завдання яких спрямовуються саме на те, щоб продемонструвати альтруїстичну поведінку, віддавати все на користь іншим, отримуючи від цього задоволення (за А. Маслоу). Але демонстрація альтруїстичної поведінки в такому сенсі не буде самоціллю, оскільки метою такої діяльності є набагато вищі цілі, які не завжди усвідомлюються тут і зараз, але які спрямовуються у майбутнє, «працюють» на благо всього суспільства. Як правило, волонтерською діяльністю займаються люди, що досягли рівня самоактуалізації, яких відрізняє, за твердженням А. Маслоу, «альтруїзм, відданість, самопожертва», які не є асоціальними [13].

Волонтерський рух в Україні є частиною світового волонтерського руху. Сучасна вітчизняна дослідниця О. Паславська вважає волонтерський рух природним явищем, яке можливе у вільному, незалежному демократичному суспільстві, та який є «оптимальною умовою прояву альтруїзму, гуманності для самореалізації та самовдосконалення людини будь-якого віку» [4, с. 22]. За даними Національного інституту стратегічних досліджень, кількість волонтерів у всьому світі становить 970 млн. [1]. До 2014 р. волонтерство у нашій країні розвивалося досить повільно. Так, за рейтингом «World Giving Index», у 2010 р. лише 5% населення було залучено до волонтерської роботи. Після Революції Гідності, анексії Криму та початку війни на Донбасі до волонтерського руху залучилося майже чверть українців (23%). З 150-го місця Україна піднялася на 81-е й випередила Польщу, Естонію, Росію та Грузію [1]. Після повномасштабного вторгнення РФ 57% українців з центру та заходу країни долучалися до волонтерства чи благодійності [2]. Але волонтерський рух – це не тільки відомі великі фонди, організації чи системні волонтери, які працюють уже багато років поспіль і мають офіційні організації. Унікальність українського волонтерства в тому, що в Україні існують люди, які взагалі себе волонтерами не називають і не вважають. «Вони в певний момент просто відкривають збір і здійснюють його серед свого (переважно невеликого) кола знайомих. На шолом і рації, на колеса для автівок, на самі автівки

й дрони, РЕБи і старлінки, на те, щоб вивезти людей чи тварин з-під обстрілів» [3]. В цьому сила українського народу. Поступово волонтерство перетворюється на окремий соціальний інститут, оскільки набуває його ознак: виникає заради задоволення індивідуальних та суспільних потреб та інтересів, виконує певні функції, залучаються засоби та ресурси, виникають установки та зразки поведінки, з'являються усні та письмові кодекси, зокрема, Закон України «Про волонтерську діяльність» [5; 6]. Ідеологією ж цього соціального інституту можна вважати амітологію, оскільки альтруїзм, за П. Сорокіним, є тією силою, яка врятує людство від кризи, або навіть від загибелі.

Потенціал амітології вбачається також у вираженій демократичній соціальній політиці та її формуванні. Зважаючи на те, що соціальна політика є комплексом заходів, які допомагають виявляти, задовольняти та узгоджувати потреби та інтереси окремих громадян, соціальних груп та окремих інститутів громадянського суспільства. Тут засади амітології допоможуть створити умови для розвитку ефективних соціальних відносин у суспільстві, сприятимуть всебічному розкриттю творчого потенціалу людини, її сутнісних сил, що призведе до досягнення в суспільстві стійкої злагоди і стабільності. Соціальна політика не лише задовольняє певні потреби та інтереси, але й забезпечує почуття безпеки людини, формує та втілює соціальні цінності. Існує думка, що соціальна політика є тією системою заходів, яка спрямована на досягнення певних соціальних цілей, пов'язаних із підвищенням суспільного добробуту, вдосконаленням якості життя народу, забезпеченням стабільності у суспільстві. І засобом досягнення соціальних цілей і результатів є саме соціальне партнерство [7], теоретичні основи якого і закладає амітологія П. Сорокіна.

Якщо у суспільстві будуть домінувати позитивні стосунки, то це, на думку П. Сорокіна, сприятиме відновленню суспільної ідентичності, заснованої на системі потреб та цінностей, властивих демократичній спільноті. Спалах альтруїзму в українському суспільстві після початку війни з Росією і є оновленням цінностей, відновленням української національної ідентичності.

Отже, амітологія – частково реалізована ідея, зародок, зерно раціональної науки, отримала практичне втілення. Людство усвідомило, що ідеї П. Сорокіна про науку амітології можуть стати порятунком у непростому жорстокому світі. Вже у 2011 році у структурі Американської соціологічної асоціації створено секцію з вивчення альтруїзму, моралі та соціальної солідарності з аналогічною назвою. Кривава війна українського народу за власну незалежність доводить, що ідеї та принципи амітології роблять суспільство сильнішим та консолідованішим. Саме амітологія здатна усвідомити феномен позитивних девіацій та розробити технології для генерування моральних установок, здатних вивести світове товариство із кризи взаємного вбивства. Людство не хоче втрачати цивілізованість, прагне до вдосконалення та позитивної трансформації.

Список використаної літератури

1. Аналіз українського волонтерства на основі методології нових соціальних рухів. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/analiz-ukrayinskoho-volonterstva-na-osnovi-metodolohiyi-novykh-sotsialnykh> (дата звернення: 15.08.2024).
2. Більш як половина українців волонтерили чи долучалися до благодійності під час війни. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-uarazom/3501782-bils-ak-polovina-ukrainciv-volonterili-ci-dolucalisa-do-blagodijnosti-pid-cas-vijni.html> (дата звернення: 10.09.2024).
3. Любка А. Сила українського волонтерства: світовий феномен і головний аргумент, що Україна вистійть. 13 червня 2024. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/sylovolonterstva-svitovyy-fenomen-arhument-ukrayina-vystoyit/32991183.html> (дата звернення: 05.09.2024).

4. Паславська О. Становлення та розвиток волонтерського руху в Україні (історико-правове дослідження). *Актуальні проблеми правознавства*, 2016. Вип. 4. С. 22–28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprpr_2016_4_6 (дата звернення: 05.08.2024).
5. Про внесення змін до Закону України «Про волонтерську діяльність» щодо підтримки волонтерської діяльності». Закон України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2519-20#Text> (дата звернення: 15.08.2024).
6. Про волонтерську діяльність. Закон України № 3236-VI від 19 квітня 2011 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3236-17> (дата звернення: 25.08.2024).
7. Чанишева Г. Соціальна політика: поняття, цілі та правове забезпечення. *Підприємництво, господарство і право*, 2020. № 11. С. 80–85. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgipr_2020_11_14 (дата звернення: 25.10.2024).
8. Юркевич Памфіл. Мир з ближніми як умова християнського співжиття. URL: <https://kpba.edu.ua/novynu/publikatsii/pamfil-yurkevych-myr-z-blyzhnimy-iak-umova-khrystianskoho-spivzhyttia/> (дата звернення: 12.09.2024).
9. Altruism and social solidarity: Envisioning a field of specialization. *The American sociologist*. N.Y., 2006. Vol. 37, № 3. P. 67–83.
10. Audi R. *The Architecture of Reason: The Structure and Substance of Rationality*. New York, Oxford University Press, 2002. 286 p.
11. Carlson J., Horgan M. Altruism and society sui generis: Countering evolutionary psychology with Durkheim. *Altruism, morality a. social solidarity forum: A forum for scholarship a. newsletter of the AMSS of ASA*. Wash., 2011. Vol. 3, № 1. P. 17–24.
12. Frankl V. *Man's Search for Meaning*. Rider, 2019. 160 с.
13. Maslow A. H. Toward a Psychology of Being. URL: <https://faculty.sfcc.spokane.edu/InetShare/AutoWebs/kimt/maslow%20-%20psych%20of%20health%20into.pdf> (дата звернення: 11.10.2024).
14. Maslow, A. H. *The farther reaches of human nature*, 1969.
15. Maslow, A. H. *Motivation and Personality*. New York: Harper & Row, 1970.
16. Sorokin P. A. *The Crisis of Our Age. The Social and Cultural Outlook*, New York, E.P. Dutton & Co.
17. Sorokin Pitirim A. *Social And Cultural Dynamics*. URL: <https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.46550/page/n743/mode/2up> (дата звернення: 11.07.2024).
18. Sorokin Pitirim A. *The Scientific Search for Love*. Fellowship, 1956 URL: <https://pitirimsorokin.com/tag/pitirim-a-sorokin-lecture-the-mysterious-energy-of-love/> (дата звернення: 12.07.2024).
19. Sorokin Pitirim A. *Ways & Power Of Love: Techniques Of Moral Templeton Press*, 2002
20. Sorokin, P. A. *The Reconstruction of Humanity*. Boston: The Bacon Press, 1948.
21. Sorokin, P. A. *Amitology as an Applied Science of Amity and Unselfish Love*, 1951. In K. G. Specht (ed.), *Soziologische Forschung in Unserer Zeit* (pp. 277–279). Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-663-02922-9_26 (дата звернення: 12.07.2024).

THE POTENTIAL OF AMITOLOGY IN THE HUMANIZATION OF SOCIAL RELATIONS

Tetyana Kadlubovych

*Open International University of Human Development "Ukraine",
Institute of Law and Public Relations, Department of International Relations and Political Consulting,
str. Lvivska, 23, 03115, Kyiv, Ukraine*

Daryna Chernyak

*Kyiv National University of Technology and Design,
str. Nemyrovycha-Danchenko, 4, 01011, Kyiv, Ukraine*

The article examines the potential of amythology as a practical field of application of socio-humanitarian knowledge for the harmonization and humanization of social relations, evaluates its potential and significance for modern Ukrainian society. It is noted that amythology can play a key role in harmonizing social relations in post-war Ukraine, as this science focuses its attention on deep human drives and needs. And although amythology is a branch of sociological knowledge, its influence on the political life of the country is obvious, since it is in modern conditions that the study of positive deviations, such as altruism, love, self-sacrifice, can become the driving force that will unite society, make it strong against challenges of Russian aggression. Amythology and its theoretical foundations were formed by the outstanding sociologist Pytyrim Sorokin, who considered it a productive force capable of positively transforming society and, therefore, its political system, influencing the development of effective policy in general and social policy in particular. In his research, the scientist proves that neither state institutions, nor economic well-being, nor education, nor progress will be able to prevent social catastrophes and crises without activating the creative energy of altruism. The teaching of amythology is not far-fetched for the Ukrainian community, since the origins of the national mentality and identity of the Ukrainian people are based on cordocentrism, the Ukrainian philosophy of the heart. The practical implementation of the principles of amythology in the life of Ukrainian society can be considered the formation and functioning of civil society, when organized groups of people perform certain "service" acts aimed at the implementation of democratic principles, the establishment of peace and well-being. Such "acts" are volunteer activities. The potential of amythology can also be seen in balanced democratic social policy and its formation.

Key words: amythology, altruism, social policy, volunteering, social solidarity, partnership.